

CATHERINE COOKSON

Kadun kaunein tyttö

SAGA
EGMONT

CATHERINE
COOKSON

Kadun kaunein tyttö

Catherine Cookson

Kadun kaunein tyttö

Suomentanut Inkeri Pitkänen

Saga

Kadun kaunein tyttö

Translated by

Inkeri Pitkänen

Original title

The Fifteen Streets

Copyright © 1952, 2019 Catherine Cookson and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726156348

1. e-book edition, 2019

Format: EPUB 2.0

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

SAGA Egmont www.saga-books.com – a part of Egmont,
www.egmont.com

1

VELJEKSET

"Hannah, jätä hommasi ja tule sassiin katsomaan. O'Brienit ovat jälleen vauhdissa... herranen aika! Pian nyt, tule yläkertaan, täältä meidän ikkunasta näkee paremmin."

Hannah Kelly pyyhkäisi saippuavedet käsistään, kohotti kiireesti muuripadan kantta, koukkasi emalimukilla harmaata vaahtoa veden pinnalta ja survaisi padan sisältöä kepillä ennen kuin juoksi ulos pyykkituvasta ja pyyhälsi takapihan poikki puhisten mennessään: "Jestas sentään, olisi tässä parempaakin tekemistä... Joekin jo varoitteli."

Naapuri odotti jo portaikon ovella.

"Kuka se tällä kertaa on? Ukko itsekö?"

"Niin."

"Kenen kimpussa se nyt on? Dominioin tietysti!"

"Justiinsa."

"Ovatko ne päissään?"

"Kuinkas muuten."

Naiset laputtivat juoksujalkaa keittiön ja kammarin poikki ja asettuivat vanhasta tottumuksesta molemmin puolin ikkunaa, pitsiverhojen suojaan, käsivarret tiukasti esiliinaan kiedottuina.

"Herraisä millainen sotku, Bella!"

"Ukon on täytynyt heittää nuo kaksi taulua ulos sillä välin kun kävin päästämässä sinut sisään."

"Jestas mikä häpeä! Ja juuri kun Mary Ellen alkoi saada kaiken taas järjestykseen."

"Katsohan tuonne sisälle", Bella hihkaisi huvittuneena.

"Siellä ne ovat toistensa kurkussa. Jessus sentään!" Bella

huudahti, kun jokin esine sinkoutui taas ikkunan läpi kadulle. ”Kumpikohan tuonkin teki?”

”Nyt lensi pata pihalle. Voi Bella, kohta on poliisit paikalla. Ihan hirveätä! Niin kuin ei lapsen odottamisessa olisi tarpeeksi tekemistä Mary Ellenille... Hän on pahimmillaan, kahdeksannella kuulla.”

”Huono juttu. Kuka nyt haluaisi saada mukulan neljäkymmenenviiden ikäisenä, kysyn vaan? Mary Ellenin olisi pitänyt olla fiksumpi. Mutta eihän se kallista korvaansa neuvoille... Kerroin että voisin hankkia sitä valkoista mikstuuraa meidän Harryn Emman välityksellä, joka käy siivoamassa klinikalla. Hoitajat olisivat kyllä antaneet sitä hänelle, ja se olisi luiskauttanut koko sotkun ulos tuossa tuokiossa.”

”Tiedät varsin hyvin, Bella, ettei Mary Ellen suostuisi semmoiseen, hänhän on katolilainen.”

”Ja katin kontit! Katolilaiset ne vain yllyttää naisia hankkimaan lapsia, mutta hitot ne välittää niiden elättämisestä. Jos joku papinkutale kehottaisi minua hankkimaan mukuloita, niin tiedätkö mitä vastaisin?”

”Taidan arvata”, Hannah kihersi. ”Katso, tuolla on Mary Ellen, kalpeana kuin haamu.”

Naiset katselivat vaiteliaina naapuriaan, kun tämä kokosi taulujen raameja alhaalla kadulla. Irronneet lasinsirpaleet kilisivät jaloissa, kun hän ravisteli kehyksiä. Kun hän hätisteli paikalle kerääntyneitä lapsia etäämmäksi rikkoontuneen ruukun luota, Hannah huomautti pahoitellen: ”Voi voi, sääli kaunista astiaa.”

Hannah ja Bella katsoivat hievahtamatta, kun Mary Ellen lopulta hivuttautui sisään edes vilkaisematta ympärilleen, vaikka molemmat naiset tiesivät hänen olevan täysin tietoinen katselijoista. Oven sulkeuduttua kadulle jääneet lapset hiipivät varovasti lähemmäs taloa ja muutama uskalikko nousi varpailleen nähdäkseen rikkoutuneesta

ikkunasta sisään. Mutta siinä samassa kaihdin putosi alas ja Hannah huudahti kieltään liksauttaen: "Herranen aika, tuota ei pitäisi tehdä - sulkea kaihtimia ennen pimeän tuloa, sehän tietää kuolemaa. Todennäköisesti sen vauvan."

"Parasta kai olisikin. Tai saisi se olla se ukonretalekin, ettei panisi Mary Elleniä enää paksuksi."

Lopulta naiset kääntyivät ikkunasta ja Hannah sanoi: "Tuota ei olisi tapahtunut, jos John olisi ollut kotona. Se olisi lopettanut kahakan alkuunsa... Kumma juttu muuten, ettei ukko Shane käy koskaan Johnin kimppuun."

"Ei siinä mitään kummallista ole. Sehän pelkää Johnia kuollakseen. Shane ja Dominic sen sijaan ovat samaa maata - pelkkää tulta ja tappuraa kumpikin. Siksi ne tappelevatkin. Jos olisin Mary Ellenin paikalla viisikin minuuttia, iskisin takuulla hiilihangolla tajun kankaalle niiltä sioilta! Mary Ellen on ihan liian pehmeä... Jäisitkö muuten teelle? Pistän hetkessä pannun tulelle."

"Kiitos vaan, mutta minulla on pyykinpesu vielä kesken, ja alkaa tulla pimeä."

Bella vilkaisi Hannahia syrjäkarein. "Jos satut käymään Mary Ellenillä - sinähän olet hänen kanssaan tekemisissä enemmän kuin minä - ja hän kertoo mistä siellä oikein oli kyse, niin vihjaathan minulle?"

"Selvä. Mutta tuskinpa Mary Ellen mitään kertoo, hänhän on niin sulkeutunut."

"Tiedän kyllä ettei Mary Ellen tykkää minusta. Tungen muka liikaa nokkaani toisten asioihin."

Ja siinä hän on oikeassa, Hannah ajatteli itsekseen.

Sitä paitsi enhän minä ole edes samaa väriä kuin heikäläiset", Bella lisäsi. "Minun Pyhän Patrickin värini on sininen. Odotahan ensi torstaihin, kun näet Dominicin apilanlehtineen. Silloin takuulla hiukset taas pöllyävät. Se heppu ei ole täkäläisten mieleen ei sitten alkuunkaan..."

Muistatko edellisen Pyhän Patrickin päivän? Varjelkoon millainen mellakka!” Bella nauroi muistolle.

”Nyt minun kyllä täytyy mennä.” Hannah oikoi käsillään karheen esiliinansa ryppyjä.

”No niin, muista piipahtaa kertomassa, jos kuulet jotain.”

”Muistan muistan.”

Hannah laskeutui kapeita portaita alas sivuttain, ettei liukastuisi suurissa miesten saappaissa. Hän oli päättänyt olla kertomatta Bellalle yhtikäs mitään, jos ylipäättään mitään kuuliksikaan naapurin tapahtumista. Bella Bradley oli varsinainen nuuskija. Mieluummin Hannah oli yksissä Mary Ellenin kanssa tämän niukkasanaisuudesta huolimatta. Ainakin Mary Ellen piti huolta vain omista asioistaan. Vasta eilisiltana Joe oli varoittanut Hannahia olemasta tekemisissä Bella Bradleyyn kanssa – Joe oli näet äkeissään Bellalle kuultuaan tämän sanoneen, ettei heidän Nancynsa ollut aivan täysijärkinen. Totta kai Joe tiesi sen itsekin, mutta häntä raivostutti jos joku toinen mainitsi siitä. Etenkin nyt, kun Nancy oli varttumassa aikuiseksi... Mitähän Nancysta oikein tulisi, Hannah huokaisi. Mutta nyt ei ollut aikaa pohdiskella, pyykinpesu oli tehtävä loppuun.

Tien toisella puolen, Fadden Streetin numerossa 10, Mary Ellen O’Brien asetteli alas vedetyn kaihtimen takana puolipimeässä puupalikkaa kahakoinnissa katkenneen lipaston jalan alle ja väänsi sen jälkeen piirongin ylimmän laatikon nupin paikalleen. Sitten hän kokosi harmaan huovan ja tilkkupeitteen lattialta ja levitti ne uudelleen rautasängyn paljaan, muhkuraisen patjan päälle. Työnnettyään vielä pajupunospöydän takaisin keskelle lattiaa hän nojautui se huteraa reunaa vasten raskaasti hengittäen. Rutikuivin silmin hän katseli seiniä. Ne olivat nyt täysin paljaat ja pysyisivätkin sellaisina, sillä talon ainoat taulut olivat nyt säpäleinä... Enää ikinä hän ei

yrittäisi somistaa taloa. Pysyköön sellaisena kuin on, Mary Ellen puhisi itsekseen.

Hän vilkaisi keittiön suljettua ovea tietoisena siitä, että tappelupukarit istuivat siellä voipuneina takan ääressä. Heidän raivonsa olisi sammunut. He olisivat kuin saman kehon kaksi puolikasta ja hyväksyisivät toisensa nyt, kun konflikti oli taas kerran ohi.

Mary Ellen pyyhkäisi esiliinalla hien otsaltaan ja toivoi, etteivät ne koltiaiset olisi niin jättimäisen suuria. Hän ei ollut uskaltanut tällä kertaa mennä heidän väliinsä lapsen takia... Hän pani kämmenensä vatsakummulleen ja tunsii liikahduksen. Se ei herättänyt hänessä muita tunteita kuin pelon. Miksi, oi miksi hänen piti käydä se revohka läpi taas kerran? Eikö hän ollut tehnyt sen jo tarpeeksi monta kertaa? Kahdenkymmenenkuuden aviovuotensa aikana hän oli synnyttänyt yksitoista lasta, joista vain – luoja kiitos – viisi oli elossa. Sillä miten ihmeessä hän olisi saanut sullottua kolmetoista henkeä näihin kolmeen huoneeseen?

Kipu vihlaisi Mary Ellenin rintaa ja sai hänet haukkomaan henkeä. Hän kohautti rintoja kädellään. Viime vuonna tähän aikaan ne olivat olleet litteät – latuskaiset kuin pannukakut – lopullisesti – niin hän oli luullut, sillä Katien syntymästä oli kulunut kymmenen vuotta. Melkein joka vuosi naimisiin menonsa jälkeen hän oli synnyttänyt, mutta Katien jälkeen ne hommat olivat loppuneet. Kipu vihlaisi toistamiseen ja Mary Ellen muisti tunteneensa tuon saman kivun odottaessaan Johnia. Silloin hän oli ollut pienestä koostaan huolimatta vahva kuin hevonen ja oli suorastaan nauttinut kivusta ja odottanut innoissaan hetkeä, jolloin saisi työntää nänninsä pieneen suuhun... mikäli lapsi jäisi henkiin. Se jäi, ja lapsi oli John – John, joka ei ollut milloinkaan tuottanut hänelle huolenpoikastakaan. Oi, jospa kaikki hänen jälkeläisensä olisivat samanlaisia kuin John ja – niin, katraan toisessa päässä – Katie.

Merkkillistä, kuinka nuo kaksi olivatkin niin samanlaisia ja kaikki muut erilaisia. Dominic, joka oli Johnia vuotta nuorempi, oli erilainen jo syntymästään lähtien. Mary Ellen oli aina hieman pelännyt Dominicia jopa tämän ollessa vasta lapsi. Erilaisuus ilmeni Dominicin kiusoittelussa, hänen naurussaan, ja erityisesti ulkonäössä. Vaikka kaikki lapset olivat jossain määrin tulleet isäänsä, niin Dominic ja Mick olivat ulkoiselta olemukseltaan komeampia kuin John. Katsoessaan esikoistaan Mary Ellenistä tuntui, että veljiinsä verrattuna John näytti suorastaan rumalta, mutta jollain merkillisellä tavalla hän iloitsi siitä. Tavallaan se ikään kuin erotti Johnin kokonaan veljistään. Erilaisuutta korosti vielä hassu pieni kyhmy Johnin nenänpielessä. Poika oli saanut sen yhtenä pakkastalvena hiilenhakumatkalla. Hän oli liukastunut lastauslaiturin muurilla ja satuttanut nenänsä lasinsirpaleeseen. Haava ei parantunut kunnolla, ja Johnin kasvot jäivät hieman omituisen näköisiksi. Ero ei kuitenkaan johtunut yksinomaan nenästä. Johnin silmätkin olivat erilaiset kuin muilla. Nekin olivat kyllä suuret ja ruskeat, mutta erisävyiset – tummanruskeat ja ystävälliset. Niin juuri, nimenomaan ystävälliset, niin kuin Katiellakin.

Mary Ellen huokaisi ja hieroi varovasti rintojaan. Sitten, kuullessaan ääntä takapihalta, hän ravisti kärsimättömästi päätään. Hän ei koskaan ajatellut Mollyä, jollei nähnyt tai kuullut tätä. Molly oli... Mary Ellen ei oikein osannut kuvailla Mollyä. Tyttö oli niin ilmetty sekoitus kaikkia muita, ettei hänessä tuntunut olevan yksilöllisyyttä ollenkaan. Mollyn mieli heilui milloin sinne milloin tänne. Jopa hänen vihanpuuskansakin ohjautuivat aina jonkun vahvemman tahdon mukaan. Molly ei tosiaankaan ollut mikään murheenkryyni, sillä hän ei herättänyt minkäänlaisia tunteita.

Mary Ellen ryhdistäytyi ja kiinnitti puseronsa ylänapin kireiden rintojensa suojaksi ennen kuin lähti keittiön ovea

kohden. Oli turhaa seistä pohtimassa asioita, pohtiminen ei johtanut mihinkään. Kello läheni viittä ja John tulisi kotiin puolen tunnin kuluttua. Oli pantava teevesi tulelle... Luojan kiitos, että Shane ja Dominic olivat tapelleet kammarissa eivätkä keittiössä, koska siellä he olisivat saattaneet töytäistä keittokattilan hellalta, ja kattilassa oli sentään neljän pennyn edestä vihanneksia ja kunnon kimpale sianniskaa. Tässä sen näki – jos oikein kovasti etsi, niin aina löytyi jotain kiitoksen aihetta.

Kuten Mary Ellen oli arvannut, hänen miehensä ja poikansa istuivat takan ääressä otsa kurtussa ja silmät puoliummessa. Shanen harmaat takkuiset hiukset sojottivat pystyssä, ohimolla oli verta ja korkeat poskipääät olivat mustelmilla. Mary Ellen huomasi heti, ettei Shanen suuttumus ollut vielä kokonaan lauhtunut, sillä hän kiristeli hampaitaan ja hermovian vammauttamat jäsenet nytkähtelivät tavallista kiivaammin. Kuluneiden molskihousujen verhoamat jalat olivat levällään ja kädet puristivat tiukasti puisen nojatuolin reunaa. Hän näytti olevan ponnahtamaisillaan uudelleen pystyyn. Ei, Shanen raivo kyti edelleen, koska hän oli selvin päin. Hänellä oli ollut viikolla vain kaksi työvuoroa ja hän oli tuhlannut rahat vedonlyöntiin. Sen sijaan Dominic oli paiskinut täysiä työviikkoja – vaikei Mary Ellen siitä paljon kostunut, hyvä jos onnistui saamaan kymmenen shillinkiä tämän palkasta. Usein hän oli joutunut menemään telakan portille Dominicia vastaan saadakseen edes sen verran... tai lähettämään Katien. Mutta Dominicin raivo oli sammunut kokonaan, koska hän oli juovuksissa ja tyytyväinen.

Mary Ellen ravisti Dominicia hartioista ja kivahti: "Ylös siitä ja petiin!"

Dominic kohotti päätään, hymyili vinosti äidilleen ja tihrusti tätä iloisesti toisella ruskealla silmällään; toinen oli vaaleanruskean, valloittavan hiuskiehkuran peitossa.

”Mennään mennään, muoriseni.”

Dominic nousi kuuliaisesti jaloilleen, ja Mary Ellen ihmetteli – ties monennenko kerran – renttupoikansa säyseyttä häntä kohtaan aina kun tämä oli juovuksissa; helppoutta, jolla hän pystyi käsittelemään Dominicia siinä tilassa. Hän huomasi jopa pitävänsä tästä silloin. Juopuneena Dominicia ei tarvinnut pelätä; silloin hän puhui siivosti äidilleen, usein jopa rahtunen kiintymystä äänessään. Oli kuitenkin outoa, että Mary Ellen pystyi nyt edes pitämään humaltuneesta Dominicista, sillä hän muisti pilkallisen, halveksivan katseen, jolla tämä oli viime aikoina vilkuillut hänen vatsaansa... Mary Ellen työnsi rotevan koltiaisen edellään makuuhuoneeseen ja kummasteli tavalliseen tapaansa sitä, miten olikin onnistunut saattamaan maailmaan sellaisia hongankolistajia.

Dominic lysähti istualleen sängyn laidalle ja alkoi nauraa. ”Jollei se olisi isäukkonni, olisin nuijinut sen hengiltä. Seuraavalla kerralla teenkin niin, jos se vielä sekaantuu asioihini. En pyytänyt päästä siihen malmilaivaan – nuoria miehiä tarvitaan lastiruumissa.”

Dominic mätkähti selälleen sängylle ja nosti jalkansa pystyyn.

Hetkessä Mary Ellen kiskaisi saappaat hänen jalastaan, löysäsi vyön, avasi housujen napit ja vetäisi housut jaloista. Dominic näytti naurettavalta pitkissä kalsareissaan. Mary Ellen oli tehnyt saman tempun lukemattomia kertoja pystymättä kertaakaan voittamaan inhontunnetta – oli kyseessä sitten aviomies tai poika.

Kiskaistuaan Dominicin paidanrinnuksista pystyyn Mary Ellen riisui tältä takin ja antoi hänen vajotan takaisin makuulle. Sitten hän heitti peiton miehen päälle, nosti hiljaa housut lattialta, pani ne käsivarrelleen ja hiipi ulos huoneesta. Hän ei pysähtynyt keittiöön, missä Shane kyyhötti edelleen tulen ääressä, vaan jatkoi olohuoneeseen.

Siellä hän käänsi housujen taskut nurin ja ravisti niiden sisällön pöydälle.

Yksi puolen punnan kolikko, kaksi kahden shillingin kolikkoa ja neljä pennyä. Puolen punnan kolikon ja toisen shillingeistä hän pani takaisin taskuun. Ne Dominic joutuisi pulittamaan ruokarahoiksi. Toinen kahden shillingin kolikoista sekä pennyt katosivat pieneen kangaspussukkaan, jonka Mary Ellen oli kiinnittänyt hakaneulalla hameensa alle. Pussukassa oli jo ennestään kymmenen pennyä. Mary Ellen oli kyhännyt tämän piilopaikan sen jälkeen kun Shane oli palannut buurisodasta ja tuhlannut viinaan joka ikisen lantin, jonka oli hyppysiinsä saanut.

Mary Ellen palasi makuuhuoneeseen ja asetti housut äänettömästi sängyn päädylle. Mennessään keittiöön hän näki tumman varjon häilähtävän ikkunan ohi ja kohta sen jälkeen ovelta kuului varovainen koputus. Mary Ellen huokaisi. Yhtä varmasti kuin myrskyä seuraa tyven, tuo koputus kuului ovelta aina kun talossa sattui jokin kahakka. Mary Ellen kiitti luojaansa siitä, että oli saanut yläkerran naapuriksi Peggy Flahertyn kaltaisen ihmisen. Moni muu olisi varmasti hälyttänyt oikopäätä poliisit paikalle ja heidät olisi voitu häätää talosta. Sen sijaan Peggy oli hiljaisen oloinen ja vähän omituinen, mistä Mary Ellen oli pelkästään hyvillään. Tällä kertaa hän oli kuitenkin uuvuksissa ja Peggyn hyvää tarkoittava myötätunto ärsytti häntä. Hän avasi oven ja jos olisi pystynyt, hän olisi hymyillyt tuolle lihavalle, omalaatuisen tahdikkaalle suttuiselle naapurilleen.

”Keittelin tässä vähän lihalientä itselleni ja mieleeni juolahti, että tuonpa tilkkasen alakertaankin. Se tekisi hyvää Mary Ellenin sisuskaluille.” Nainen ojensi naapurilleen kulhollisen lyijynväristä litkua, jonka pinnalla lillui tummia läiskä. ”Oletko kunnossa, ystävä kallis?”

Nainen tihrusti likinäköisillä silmillään Mary Ellenin kasvoja kuin olisi etsinyt mustunutta silmää tai muita todisteita tappelusta.

”Ihan kunnossa, Peggy. Ja kiitos keitosta.”

”Eipä kestä. Syöthän sen nyt heti, Mary Ellen?”

”Totta kai syön”, Mary Ellen vakuutti kiireesti samalla kun pohti, mahtoiko Peggy epäillä minne hänen keittonsa mahtoikaan päätyä. Mary Ellen tiesi kuitenkin takuuvarmasti, että hänen olisi oltava nälkäkuoleman partaalla ennen kuin hän söisi mitään, mikä oli lähtöisin Peggyn epämääräisestä huushollista yläkerrassa. Ennen kuolemaansa Charlie Flaherty oli hankkinut elantonsa monin eri tavoin, muun muassa kulkukauppiaana, joka myi tavaraa osamaksulla. Ja jos maksua ei kuulunut, hän otti hinnan tavarana. Niinpä yläkerran huoneet olivat lattiasta kattoon täynnä jos jonkinlaista roinaa täytetystä krokotiilista kirjakokoelmaan, eikä Peggy suostunut luopumaan ainoastakaan esineestä. Hän väitti hankkineensa kirjojen avulla itselleen ”kunnon sivistyksen” ja levitti ympäri kortteleita väärää tietoa enemmän kuin mihin mielikuvitus riitti. Monet olivat valmiita vannomaan, että Henrik VIII oli kuningatar Elisabethin aviomies ja että Englanti oli kuulunut irlantilaisille ennen kuin Vilhelm Valloittaja tuli ja otti sen heiltä. Peggy kirjoitti kirjeitä yhden pennyn maksusta, jakeli hieman suuremmasta summasta neuvoja lakiasioissa – kunnianloukkausjutuissa ja sen sellaisissa. Usein nämä neuvot täsmällisesti toteutettuina olisivat kuitenkin toimittaneet avunhakijan telkien taa. Oli merkillistä, että vaikka Peggy Flahertyä pidettiin omituisena ja höpsähtäneenä, hänen neuvoihinsa turvauduttiin edelleen, kenties siksi että hänen tiedettiin elättävän itsensä noilla pennosilla. Koko Fifteen Streetsin aluetta nimittäin hallitsi sanaton varmuus siitä, että jos

pelastat lähimmäisesi köyhäintalolta, et itse joudu sinne koskaan.

"Herraisä sentään, miten meikäläisiä nykyään koetellaan! Voinko tehdä vielä jotain puolestasi, Mary Ellen?"

"Ei kiitos, Peggy, kaikki on ihan hyvin." Mary Ellen vilkaisi käsissään olevaa kulhoa ja toivoi, että Peggy ottaisi vinkistä vaarin ja lähtisi.

Mutta Peggy ei huomannut vihjettä, tai jos huomasi, ei piitannut siitä, sillä hänellä oli tärkeää sanottavaa. Hän kumartui eteenpäin ja supatti: "Tiedätkö, Mary Ellen, mikä parannuskeino ukollani oli tähän kaikkeen?"

Mary Ellen tukahdutti uuden huokauksen ja vastasi: "En tiedä."

"Koulutus. Yksikään mies ei tappele, jos on saanut opetusta korviensa väliin, sanoi ukkovainani. Ja se tiesi mistä puhui. Se nääs liikkui hienojen ihmisten parissa. Ja sen teoria oli semmonen, ettei sivistynyt mies koskaan lyö vaimoaan. Se saattaa kyllä - ihmisiä kun kaikki vaan ollaan - ärähtää eukolleen: 'Painu tiehesi ennen kuin potkasen sinua persuuksiin!' tai jotain vastaavaa. Mutta lyödä... ei ikinä."

"Siinä saattaa kyllä olla perää", Mary Ellen myönsi ja vilkaisi sitten kulhoa. "Et kai vain itse jäänyt nälkäiseksi, Peggy?"

"Enhän toki, en ollenkaan. Mene nyt vain sisään ja pistä keitto poskeesi. Se tekee hyvää mahallesi. Ja muista, jos kaipaat neuvoja, niin tiedät mistä niitä saat."

Peggy laahusti tiehensä ja Mary Ellen sulki oven. Voi noita Peggyn puheita! Jos Mary Ellen olisi sillä hetkellä pystynyt, hän olisi nauranut. Ehkäpä hän jonain iltana takan ääressä kertoisi niistä Johnille ja he nauraisivat yhdessä vatsansa kipeiksi.

John tuli kotiin puoli kuudelta. Ripustettuaan takkinsa ja lakkinsa sekä mustan kaulaliinansa apukeittiön oven taakse naulaan, hän istahti tuolina toimivan puulaatikon päälle ja löysensi nauhat housunpolvien alapuolelta. Ennen käsienpesua hän katsahti hymyillen keittiön pöydän ääressä istuvaa kolmea lasta. Vain Katie vastasi hymyyn pyöreät siniset silmät iloisina.

"Saitko mitään, John", Mick huusi. "Banaaneja tai jotain?"

"En tänään. Ollaan edelleen viljalaivalla."

Kun John oli tullut pöytään, Mary Ellen laski hänen eteensä keittolautasen, josta töröttävät paljaat kylkiluut toivat mieleen laivahylyn. Tuoksu oli herkullinen, ja lapset tuijottivat lautasta hievahtamatta.

"Keskittykää te vain silavaleipiinne!", Mary Ellen tiuskaisi, ja välittömästi lapset iskivät hampaansa paksuihin leipäviipaleisiin.

Sitten Mary Ellen toi pöytään vielä yhden lautasen ja sanoi miehelleen: "Tee on kohta valmis."

Shane kääntyi tulen äärestä ja mulkaisi lautasta ja sitten jälkikasvuaan. Hänen kehonsa alkoi nykiä, ensin pää, sitten kädet ja lopuksi jalat. Puhekin, kun se lopulta tuli, oli jäykkää ja katkeraa: "Jassoo, sitä tarjoillaan viimeseks tänne. Mitäs työtöntä nyt ruokkimaan... Jos et tuo rahaa taloon, et syökään. Et ainakaan ennen kuin muut on murkinoineet."

John laski lusikkansa ja katsoi isäänsä. "Minä odotan kunnes sinä olet syönyt."

Mary Ellen viittilöi kiivaasti Johnille miehensä selän takana ja osoitti makuuhuoneen ovea. John ymmärsi vinkin mutta tuijotti edelleen isäänsä, kunnes Shane laski katseensa ja murahti: "Ne on nykyään tommosia nuo nuoret – minä en saanut koskaan istua pöytään ennen isäukkoani."

Shanen pää nytkähteli hänen yrittäessään ryhdistäytyä, ja Mary Ellen sanoi tynesti: "Älä viitsi typeröidä! Juo nyt vain teesi."

"Taas sinä alat!" Shane ponkaisi pystyyn tuolilta ja potkaisi sen sivuun. "Tahdot vain haastaa riitaa, vähätellä minua penskojeni silmissä. Se onkin uutta taktiikkaa." Hän kohosi kuin huojuva raivonvuori piskuisen, kömpelön vaimonsa yläpuolelle.

Mary Ellen jatkoi tynesti leivän leikkaamista vahakankaalla verhotun pöydän kulmalla ja lapset söivät vaiteliaina katse suunnattuna lautaseen. Vain John katsoi edelleen isäänsä, ja Shane vastasi hänen katseeseensa silmät leiskuen. Hetken hän tuijotti poikaansa suu tiukkana, pyörähti sitten ympäri, sieppasi lakkinsa oven takaa naulasta ja lähti hoippumaan ulos. Ovella hän pysähtyi ja loi vielä vimmastuneen katseen taakseen. "Seuraava askel onkin kai potku pellolle, vai mitä...?"

Shane potkaisi raivoissaan pesuvadin alla olevaa laatikkoa. Vedellä täytetty vati putosi kolahtaen maahan ja roiskautti vedet pitkin lattiaa. Sitten ovi paiskautui kiinni ja vain miehen etääntyvien askelten ääni rikkoi hiljaisuuden.

Vasta askelten lakattua kuulumasta Mary Ellen meni pesualtaan luo ja kumartui vaivalloisesti kuivaamaan säröistä kivilattiaa.

Mery Ellenin ajatukset seurasivat Shanea epämääräisesti, säälin ja ymmärryksen sekaisina... Dominic juopotteli tienesteillään, John tuli töistä suoraan kotiin. Molemmat tekivät täysiä päiviä, mutta Shanella oli vain kaksi työvuoroa viikossa. Hän alkoi käydä vanhaksi eikä jaksanut enää tehdä töitä entiseen tapaan, ja työnjohtaja palkkasi mieluummin nuoria ja vahvoja. Shanen voimat olivat hiipumassa – Mary Ellen oli huomannut sen. Juopottelu ja raskas työ sekä märät vaatteet, jotka usein jäätyivät kiinni ihoon, olivat viimeinkin vaatimassa veroaan.

Shanen voimat tuntuivat pysyneen ennallaan vain yhdessä asiassa... Kunpa sekin heikkenisi muiden mukana. Joskushan senkin täytyi heiketä. Luoja suokoon, että se tapahtuisi pian.

"Minä autan sinua, äiti." Katie laskeutui polvilleen äitinsä viereen.

"Höpsistä! Nouse ylös. Tuo on ainoa puhdas essusi."

"Mutta minun ei tarvitse mennä kouluun huomenna."

"Viis siitä. Nouse nyt ylös vain."

"Anna kun minä teen tuon." John seisoi käsi ojossa Katien takana.

"Painukaa pois jaloistani, molemmat!" Mary Ellenin ääni sai Johnin ja Katien perääntymään takaisin keittiöön, ja Mary Ellen jatkoi tohkeissaan luuttuamista. Kenen nuo nuoret kutaleet luulevat hoitavan muut työt, hän puhisi itseksensä – pyykinpesun ja ruoanlaiton, lattioiden kuuraamisen ja koksen raahaamisen sanko toisensa jälkeen takakujalta hiilivarastoon, nyt kun en enää pysty lapioimaan sitä suoraan luukusta sisään?

Mary Ellen yritti tyyntä suuttumustaan muistuttamalla itseään siitä, että John oli tämän tästä käskennyt häntä jättämään koksinkantamisen odottamaan hänen kotiinpaluutaan. Mutta miten se kävisi päinsä, kun kaikki odottivat jonossa pyykille pääsyä? Mary Ellen paiskasi tuohtuneena lattialuutun ämpäriin. Oi kuinka väsynyt hän oli! Jospa tästä kaikesta vain pääsisi jotenkin eroon... Kunpa lapsi syntyisi pian. Se olikin pahin kanto kaskessa. Kun se revohka olisi ohi, hän pärjäisi taas, niin kuin oli aina pärjännyt.

Kuivattuaan lattian Mary Ellen sanoi Mickille: "Käy tyhjentämässä tuo ämpäri ja pese se. Ja tuo saman tien puhdasta vettä... Mutta katsokin, että peset ämpärin ensin!"

Mickin suu mutristui. "Pöh! Miksei toi voi tehdä sitä?"

Hän tönäisi Mollya kylkeen ja tämä huusi: "Äiti! Mick kiusaa!"

John veti kylkiluun pätkän suustaan ja sanoi veljelleen: "Äitisi käski sinua."

"Mun korva on kipee" - Mick painoi käden korvalleen - "se on vuotanu koko päivän."

"Aiotko mennä pelaamaan illalla?" John kysyi.

"Tietysti."

"No sitten tyhjennät ämpärin."

John jatkoi luun kaluamista. Mick nousi pöydästä tuoli kolisten ja Molly hihitti esiliinaansa.

"Turhaan siinä hihittelet, tyttö", Mary Ellen tiuskaisi. "Tiskaa nuo astiat tuosta."

"Saanko mennä sitten ulos leikkimään?"

"Kenen kanssa sinä pimeässä leikkisit? Ettet vain lähtisi luuhaamaan pitkin katuja."

"Me mennään Annie Kellyn kanssa niiden pesutupaan. Siellä on lämmintä kun niillä oli pyykkipäivä. Me pannaan kynttilänpätkiä pulloihin ja leikitään kotia."

Vai leikitte kotia, Mary Ellen puhisi itsekseen. Ääneen hän tokaisi: "Ja poltatte samalla itsenne hengiltä. No olkoon, mutta vain puoleksi tunniksi. Ja ota Katie mukaan."

"En minä lähde, äiti. Minulla on vielä kotitehtäviä."

"Mitä!" Mary Ellen ja John nostivat päänsä ja tuijottivat tyttöä.

"Teitkö laskutehtäväsi väärin?" John kysyi hämmästyneenä.

"En." Katie ravisti päätään ja yritti tukahduttaa hymynsä, mutta hän katsoi toisia silmät tukkien ja hymykuopat syventyen.

"No miksi sinulla sitten on kotiläksyjä tekemättä?" John tiukkasi. "Eihän sinulla ennen ole ollut."

"Minun täytyy opetella yksi juttu. Opettaja pyysi minua..."

”Katie on neiti Llewellynin lellikki... kaikki tietää sen. Minä vihasin neiti Llewellyniä. Hyvä kun pääsin ylemmälle luokalle”, Molly kuulutti ja kostutti samalla kielellään sormenpäättään, jolla poimi leivänmurut pöydältä ja pisti ne suuhunsa. Sitten hän pyörähti siskoonsa päin ja jatkoi: ”Mikset kertonut äidille, että neiti Llewellyn antoi sulle pennyn siitä hyvästä, että opit runosi nopeimmin? Nelly Crane kertoi...”

Hymy katosi Katien kasvoilta, ja Mary Ellen katsoi hämmästyneenä tytärtään, ainoaa lapsistaan joka oli tullut häneen. Hän näki Katien sellaisena kuin oli itse kerran ollut, pyöreänä ja sievänä ja avokätisenä. Ei Katie yleensä salannut häneltä mitään.

”Saitko opettajaltasi pennyn?” Mary Ellen kysyi.

Katie ei sanonut mitään, mutta hän katsoi äitiään silmät kosteina ja hänen sisimpänsä huusi: Voi Molly minkä teit! Nyt kaikki oli pilalla – koko ihana, ihana yllätys oli pilalla. Pääsiäismuna, oikea pääsiäismuna aidossa, silkinuhalla sidotussa rasiassa, jonka hän oli aikonut antaa opettajalle, lojui nyt murskattuna hänen mielensä lattialla.

Se penny, jonka hän oli saanut, oli tuonut mukavan lisän salaiseen kätköön, johon hän oli koonnut kaikki Johnilta saamansa lauantaipennyt kolmen viikon ajalta ja lisäksi äidin antamat kaksi pennynpuolikasta. Yllätyspenny oli merkinnyt todella paljon, sillä hänellä oli vain reilu kuukausi aikaa saada kokoon loput lahjaan tarvittavasta shillingistä.

Katien silmät sumenivat. Seuraavassa hetkessä hän tunsi Johnin suuret kädet ympärillään ja painautui tämän pitkiä sääriä vasten. Ja kun John kumartui kuiskaamaan hänen korvaansa: ”Säästätkö sinä rahaa jotain lahjaa varten?” Katie koki saman tunteen kuin joskus aiemminkin, että John oli jotenkin yhteydessä Jumalaan ja pappeihin, koska hän tiesi kaiken.

Katie nyökäytti päätään ja John kuiskasi uudelleen:
"Opettajalleko?"

Katie vetäisi tyrmistyneenä henkeä ja painoi kasvonsa tiukasti veljeään vasten. John vaihtoi katseen äitinsä kanssa, ja Mary Ellenin kasvoilla välähti hymy.

"Sinä taidatkin olla koko koulun etevin tyttö", John jatkoi.

Katien pää ponnahti äkkiä ylös ja hän tuijotti veljeään ihmeissään. "Juuri noin opettajakin sanoi! Hän sanoi, että olen edistynyt hyvin ja että minun pitää tehdä töitä iltaisin ja... ja lukea paljon."

"Siinä näet. Opettajasi tietää kyllä kenessä on kunnon ainesta. Mitä sinun tänä iltana pitää opetella?"

"Niin tuota... osaan siitä jo jonkin verran - loppuosan", Katie naurahti. "Sen on kirjoittanut Shakespeare-niminen mies. Kuuntele. Katie astautui taaksepäin, heitti pitkät tummat palmikot olkansa yli, liitti kädet yhteen selkensä taakse ja lausui:

"Siell' ota kirjaan kaikki tavarani
Viimeiseen ropoon; se on kuninkaan.
Jumalaan uskoni ja papin puku
On ainut, mit on enää mulla omaa.
Oi, Cromwell, Cromwell! Jumalaa jos puoliks
Niin oisin palvellut kuin kuningasta,
Hän ei mua vanhoillani syössyt ois
Näin alastonna vihamiesten käsiin."

John tuijotti pikkusiskoaan, jonka kasvoja valaisi hänen suustaan tulleiden outojen sanojen lumo. Mary Ellen tuijotti tytön tummaa takaraivoa. Sitten hänen ja Johnin katseet kohtasivat ja niistä heijastui ällistynyt ihmetys. Katie oli lausunut nuo käsittämättömät sanat... heidän Katiensa, ainoa koko pesueesta, jota opiskeleminen ylipäättään

kiinnosti. Yhdessä hujauksessa John lennätti Katien korkealle ilmaan ja piteli häntä käsivarsiensa varassa miltei katonrajassa. "Mitäs sanot jos työnnän sinut katon läpi Flahertyn puolelle?" John kysyi nauraen.

"Ei, ei, John, älä! Laske minut alas!"

Katie pyristeli Johnin käsissä päästäkseen pois katonrajasta ja rouva Flahertyn omituisen huushollin läheisyydestä.

Viimein John laski tytön lattialle ja nauroi: "Sinähän olet kohta älykkäämpi kuin Flahertyn eukko. Pian kaikki ryntäävät joukolla ruinaamaan: 'Voi kiltti Katie O'Brien, kirjoittaisitko puolestani kirjeen?' Ja sinä vastaat: 'Sopiihan se, mutta se maksaa kuusi pennyä'."

"Hyi sinua, John, en minä sentään kuutta pennyä veloittaisi."

"Kyllä veloittaisit, jos kyseessä olisi lahjan hankkiminen opettajallesi", John supatti Katien korvaan.

Katie läpsäytti leikillisesti veljensä polvea ja kääntyi sitten pois salatakseen tyytyväisyydestä kielivän hehkun kasvoillaan.

Molly paiskoi muki kaappiin, marssi sitten ulos ja rallatti avaimenreiästä:

"Neiti Llewellynillä on pahkura,
mutta enpäs kerro, missä se pahkura on."

Katien kasvot venähtivät, ja John käännähti äkkiä pois päin käsi suun edessä, mutta hän ei pystynyt kätkemään naurua silmistään. "Hyi, John, sinä naurat!" Katie huudahti loukkaantuneena. Molly on varsinainen ilkimys... Ei neiti Llewellynillä mitään pahkuraa ole. Hän on kaunis, ihastuttava. Hänellä on hurmaava valkoinen röyhelökauluksinen pusero ja kiiltävät, ruskeat hiukset. Cathleen Pearson sanoi, että herra Culbert on ihastunut

neiti Llewellyniin ja haluaa naimisiin tämän kanssa.” Katien ääni särähti. ”Hän on kaunis... kaunis.”

John istahti takan eteen, veti Katien polvelleen ja tuuditteli tätä rauhoittavasti sylissänsä. ”Tietenkin neiti Llewellyn on kaunis. Sehän on selvä. Kuka muuten herra Culbert on?”

”Hän on yksi St Juden opettajista.”

”Ahaa. Olkoon minun puolestani vaikka pääministeri. Mutta tiedätkö mitä, minä aioin mennä tämän herra Culbertin luo ja haukkua hänet pataluhaksi siitä hyvästä, että hän meinaa naida meidän Katien opettajan ja viedä tämän pois.”

”Olet ihan kamala, John!”

Katie kapusi nauraen seisomaan Johnin polville ja puristi häntä kaulasta kuin yrittäisi kuristaa hänet vähäisillä voimillaan.

”Hellitä, vekara, älä sentään hirtä minua!”

Katie hellitti otteensa. ”No niin, arvasinhan minä – et saisi puhua tuolla tavalla.”

”Ai miten?”

”Et saisi sanoa vekara. Neiti Llewellyn mukaan sinun olisi pitänyt sanoa: ’Hetkinen’ tai ’Lopeta’ tai jotain sinne päin.”

”Kuulehan tuota, äiti!” John iski silmää Mary Ellenille, joka istui nyt myös takan ääressä ja paikkasi molskihousoja.

Mary Ellenin kasvoilla käväisi hymy, mutta hän jatkoi ääneti paikan asettamista ja tuumi itsekseen: Mikä ihme siinä on, että nämä kaksi lasta tuottivat niin merkillistä iloa? Kun näkee heidän leikkivän yhdessä niin kuin nyt, se korvaa kaikki elämän kolhut ja sydänsurut. Mary Ellen ajatteli Johnia yhä lapsenaan, vaikka tämä oli jo kahdenkymmenen kahden ikäinen ja liki kaksimetrinen korsto. Mutta siitä huolimatta hän tulisi aina olemaan Mary Ellenin lapsi, hänen esikoislapsensa. Jotkut sanoivat, että

nainen rakastaa kaikkia synnyttämiään lapsia yhtä paljon. Silkkää pötyä! Edes kahta samankaltaista ei voinut rakastaa samalla tavalla. Jopa noista kahdesta hän rakasti enemmän toista, vaikka ei pystynyt sanomaan kumpaa.

Mary Ellenin ajatukset palasivat arkiasioihin ja nostamatta katsettaan hän huomautti: "Olohuoneen ikkuna on auki."

John laski Katien maahan, otti tulitikkuaskin taskustaan ja lähti huoneesta.

Katie aikoi seurata veljeään, mutta Mary Ellen sanoi: "Mene sinä lukemaan läksyjäsi, tyttöseni."

Jonkin ajan kuluttua John tuli takaisin ja istuutui tuoliinsa. Hän veti saappaat pois, nosti sukkien verhoamat jalkansa kipinäsuojukselle ja katseli hellankulmalla hyrisevää vesipannua. Hetken päästä hän kaivoi taskustaan irtonaisen savukkeen ja sytytti sen... Loppuisiko tämä milloinkaan? hän ajatteli. Jatkuisiko äidin elämä tällaisena kuolemaan saakka?

John katsoi äitinsä kumartunutta päätä. Hiukset olivat harmaat, mutta silti karheat ja vahvat. Ne sojottivat pystyssä jakauksen molemmin puolin suostumatta asettumaan säyseästi niskassa olevaan nutturaan. Mutta kasvot olivat kauttaaltaan syvien uurteiden kirjomat. Levossa ollessaan, niin kuin nyt, suu ilmensi masennusta, toivottomuutta. Eikä se ollut mikään ihme, kun edessä oli vielä se yksi juttu... Ja äiti oli niin pienikokoinen – tuskin lasta kookkaampi itsekään.

John liikahti levottomasti tuolissaan. Mitä hän voisi tehdä? Hän tunsu itsensä avuttomaksi. Olisi edes kunnon työtä eikä tarvitsisi raataa satamassa. Mutta minne muuallekaan hän olisi voinut päätyä? Jos neljäntoista ikäinen poika tahtoi ansaita rahaa, hänen oli turha haaveilla kouluttautuvansa johonkin hyväpalkkaiseen ammattiin. Tilanne oli sama joka paikassa –